

Пархоменко Т. В.
магістр ФММ НТУУ «КПІ»

Красношاپко В. В.
к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Дослідження комплексного підходу до аналізу інноваційної діяльності підприємства та оцінки ефективності інновації. Відслідковано поетапність виконання комплексного аналізу підприємства. Виявлено, що ефективність інновації являє собою величину, яка визначає конкретну спроможність інновацій утримати певну кількість матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, беручи до уваги, що розрахунок проводиться на одиницю створених продуктів, структур чи технічних систем.

Ключові слова: ефективність, оцінка, інновація, діяльність.

Вступ. Наявність постійного нестабільного економічного становища інновацій є головним чинником, який підтримує стрімкий розвиток та зростання результатів функціонування різних господарюючих суб'єктів на ринку й економічної системи. Якщо відбувається перехід економіки держави та господарюючих суб'єктів до інноваційних моделей розвитку, то стрімко зростає роль точного та системного аналізу інноваційних проектів, затверджених на підприємстві. Результати їх впровадження залежать від специфіки галузі та швидких змін зовнішнього середовища.

Аналіз інновацій та оцінка ефективності їх реалізацій на підприємстві відображується у наукових працях дослідників, а саме, І. Р. Бузько, Г. О. Голубченко [1], Ю. О. Гохберг [3], А. А. Крилова [4, 5], Б. А. Райзберга [6], А. А. Пересади [7], Д. П. Ендрю [8], Д. Хомутського [9].

Але відображення результатів впровадження оцінювання ефективності інновацій у економічних працях не завжди має комплексний характер.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у розробці повного аналізу інноваційної діяльності організації, поділу його на етапи та розробці алгоритму проведення оцінювання інноваційної діяльності, беручи за основу економічний та неекономічний ефект від впровадження інновації на підприємстві.

Результати дослідження. Ефективність інноваційних технологій створює можливість до отримання конкурентних переваг: покращення конкурентної ситуації на ринку продукту й фінансової сторони, зростання виробничого та потенціалу працівників, а також вимагає затрат ресурсів й

часу. Для того, щоб досягати значної ефективності інноваційних дій, на сьогодні підвищують вагомість системного, повного та «точно в час» дослідження інноваційної діяльності на підприємстві.

Комплексний аналіз інноваційної діяльності ставить за мету обґрунтування інноваційних програм та їх впровадження на підприємстві. Головними завданнями цього аналізу є:

- виокремлення фінансового стану організації за її цільовими параметрами у сфері інновацій;
- оцінка можливості до інноваційного розвитку;
- відбір інноваційних проектів;
- прояв незадіяних резервів приросту ефективності інноваційної діяльності;
- вимір впливу рішень щодо інновацій на зміну фінансового результату фірми.

Процес комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності фірми можливо виконувати поетапно (див. рис.1).

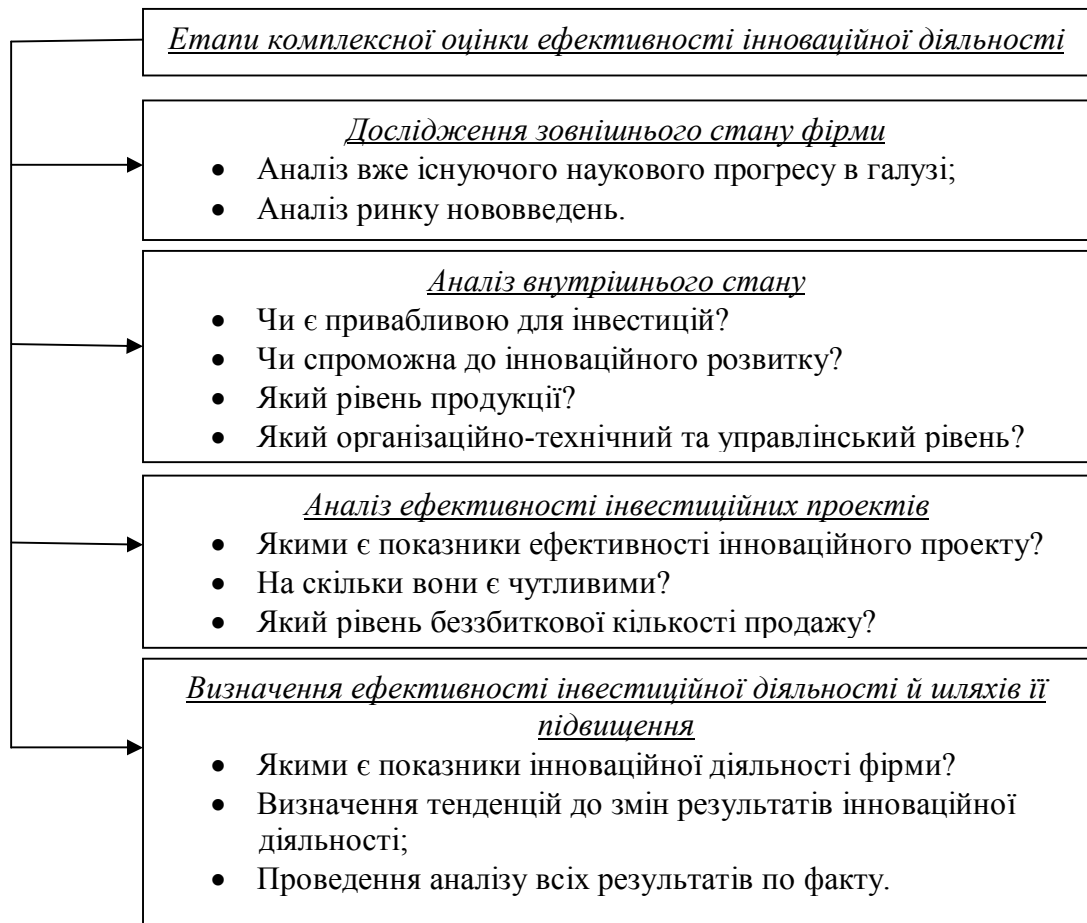

Рис. 1. Етапи комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності

Одним із найважчих етапів оцінки ефективності інновації є структуризація системи моніторингу середовища ззовні підприємства,

тобто впорядкованість системи стабільного відслідковування напрямів та досягнень науково-технічного прогресу в даній чи сусідній галузях.

Основною рисою щодо підходів оцінювання ефективності інновації господарюючих суб'єктів різного рівня, які знаходяться в дії на ринку, необхідно приймати до уваги різницю у цілях, що вони визначають. Виходячи з цього, органи державного управління, які повинні регулювати соціально-економічні процеси у країні, відштовхуються від загальних завдань суспільного розвитку в цілому. Держава повинна формувати зовнішні умови (інноваційну політику) для фірм господарювання, мотивуючи до підвищення стану національної економіки.

На сьогодні існують ринкові умови, що підвищують рівень вимог щодо економічного виміру та економічного обґрунтування прийнятих рішень відносно інноваційних проектів, котрі фінансуються лише після проведення економічної оцінки. Необхідно звернути увагу на те, що підприємства чи фірми зводять свою діяльність за напрямом досягнення локальних цілей, перш за все шансу вдало функціонувати серед ринків виробництва нового товару чи послуги, які з'являються через появу нових технологій та їх використання на підприємствах. Виготовлення конкурентоздатної продукції та укріплення позицій на ринку, а також власного фінансового стану є остаточним результатом діяльності впровадження інновацій на будь-якому підприємстві. Через такий підхід здійснюється відбір найбільш вдалого варіанта інноваційного проекту, що передбачає досягнення кращих результатів з найменшими витратами. Загалом економічна ефективність інновацій визначається як порівняння результату із витратами, котрі забезпечують цей результат.

Одночасно деякі видання висвітлюють думку про необхідність відрізнити результативність та ефективність. Більш того, інноваційна діяльність, за думкою П. Друкера, – це «добре організована, раціональна, систематична робота» [2, ст. 67]. Цей підхід допомагає краще розібратись з головною метою інновації діяльності, яка є або вже стала реалією, що впроваджується через однієї і ті ж умови та з використанням аналогічних ресурсів, але дає кардинально різний результат та потенціал впровадження на майбутнє.

«Нововведення, які ґрунтуються на нових знаннях, дає поштовх до змін і направлене на розробку нової потреби.», визначає новаторство як систему, як образ мислення і дій [2, ст. 171]. На думку П. Друкера, наслідком того, що «робляться потрібні, правильні речі» є результативність, а от ефективність – це вже «правильно створені ці самі речі». Згідно питання щодо визначення ефективності інноваційних впроваджень та дій, то даний підхід є актуальним. Виконуючи нововведення з залученням мінімальних витрат, певних дій з боку керівництва (ініціатора впровадження) та споживача цих інновацій, ми отримуємо, як наслідок інноваційного процесу, інновацію (новий продукт, технологія, методи організації чи управління).

Щоб оцінити економічну ефективність інновацій чи проектів на сучасному ринку застосовують показники, які є систематизованими та добре відомими у літературі. Дані показники показують як саме співвідносяться витрати та вже отримані результати, які одержать від реалізації даної інновації.

Величина, яка позначається спроможністю інновації зберегти необхідну частину матеріальних, фінансових чи трудових ресурсів на одиницю нової продукції, технічної системи чи структури, називається *ефективністю інновацій*.

Ефективність інноваційної діяльності проявляється як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях. Мікроекономічний рівень характеризується наявністю окремих господарюючих суб'єктів, котрі намагаються покращити результат власного господарювання й одержати більші прибутки у майбутньому. Макроекономічним є державний рівень, за мету якого стоїть надати всі умови для швидкого розвитку всіх громадян.

Результати інновацій та їх ефективність може відобразитись не лише за допомогою економічних показників. Вони мають властивість до змін умов праці, зменшення потреб у поновлених ресурсах, створення можливостей для здійснення робіт, котрі були невідкладними у виконанні людськими чи технічними ресурсами, формування нового шляху науково-технічного розширення тощо.

Головними чинниками до оцінки результативності впровадження інновацій є важливість, багатогранність та актуальність. У таблиці 1 наведено різновиди ефектів від реалізації інновації.

Таблиця 1

Різновиди ефектів від реалізації інновації

Різновиди ефектів	Показники
Науково-технічний	Показують зміни серед техніко-експлуатаційних та споживчих критеріях інновації
Економічний	Виміряють у вартісному вираженні, усі різновиди результатів і витрат, зумовлених реалізацією інновації
Ресурсний	Показують вплив інновації на виробничий обсяг і споживання необхідного ресурсу
Соціальний	Включають в себе соціальні результати впровадження інновації
Економічний	Обраховують вплив інновацій на навколишнє середовище

Враховуючи ці ефекти, виділяють науково-технічний, економічний, ресурсний, соціальний та екологічний напрям оцінки.

Науково-технічний напрям оцінки дає відповідь на питання :

- у якій мірі технічні рішення відповідають визначеним вимогам серед індустріально розвинених країн;
- чи є, закладені в проект технології, перспективними;
- до якого ринку відноситься новий продукт;

– який саме рівень новизни інноваційного проекту, всіх його складових;

– чи базується проект на інтелектуальному продукті.

Основним принципом до оцінки за економічним напрямом виділяють порівняння результату після впровадження нововведень та затрат на їх впровадження. Ефективність від реалізації даних інновацій виявляється за такими напрямками:

– продуктивний – покращення якості продукту та збільшення масштабів його розповсюдження;

– технологічний – збільшення продуктивності та покращення умов праці;

– функціональний – поліпшення з боку управління;

– соціальний – покращення якості життя.

Застосовуючи нововведення на рівні даного підприємства, вимірювання ефекту відбувається за допомогою економічних показників, а саме показником обсягу примноження прибутку, одержаного за рахунок економії від пониження собівартості та підвищення доходу від збільшення обсягу реалізації продукту інновації. Поділ показників відбуваються за:

– місцем одержання: загальнодержавні, галузеві, регіональні та локальні;

– метою визначення: порівняльні та абсолютні;

– рівнем зростання: мультиплікаційні й одноразові;

– терміном урахування результату та витрат: за базовий період та рік.

Оцінка ресурсного напрямку виконується з метою виявлення інноваційного впливу на обсяг споживання даного ресурсу та подолання негативних факторів його обмеженості.

Соціальна оцінка виконується з метою виявлення внеску у покращення інновації за допомогою удосконалення якості життя працівника даного підприємства.

Висновки. Оцінювання екологічного напрямку має вплив за рахунок охорони довкілля, яка значно необхідна під час реалізації проектів із застосуванням інновацій.

Отже, ефективність інновації – величина, яка позначається спроможністю інновації зберегти необхідну частину матеріальних, фінансових чи трудових ресурсів на одиницю нової продукції, технічної системи чи структури. Головними чинниками до оцінки результативності впровадження інновацій є важливість, багатогранність та актуальність.

Список використаних джерел

1. Бузько І. Р. Стратегічне управління інноваціями та інноваційна діяльність підприємства. За редакцією І. Р. Бузько, Г. О. Голубченко. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2002. – 176с.

2. Друкер П. Ф. Задачі менеджменту в ХХІ столітті / П. Ф. Друкер – М.: ТОВ «І. Д. Вільямс», 2006. – С.67, 171.

3. Управління нововведення на підприємствах: розвиток сумісних підприємств, інвестиційно-інноваційних процесів: навчальний посібник / Під ред. Ю. О. Гохберга – Донецьк, 2001. – 237с.

4. Крилов Є. І. Система планових і контрольно-аналітичних показників ефективності інновацій. Економічний зміст і методика розрахунку / Є. І. Крилов – СПб.: СПб ГУАП, 2004. – 24с.

5. Крилов Є. І. Аналіз ефективності інноваційної та інвестиційної діяльності на підприємстві / Є. І. Крилов, І. В. Журавкова – 2-ге вид., перероб. і доп. – М.: Вид-во «Финанси і статистика», 2003. – 608с.

6. Райзберг Б. А. Економіка та управління / Б. А. Райзберг – М., 2005. – 284с.

7. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом / А. А. Пересада – К., 2002.- 472с.

8. Ендрю Дж. П. Повернення інновації. Практичний посібник управління інноваціями у бізнесі / Дж. П. Ендрю. – М.: Вид-во «Гревцов Паблішер», 2008. – 324с.

9. Хомутський Д. Оцінка ефективності інновацій / Д. Хомутський // Управління компанією. – 2006. – №2. – С.34-37.

Пархоменко Т.В.

магістр ФММ НТУУ «КПІ»

Красношاپко В. В.

к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Исследование комплексного подхода к анализу инновационной деятельности предприятия и оценки эффективности инновации. Отслежена поэтапность выполнения комплексного анализа предприятия. Выявлено, что эффективность инновации представляет собой величину, которая определяет конкретную способность инноваций удерживать определенное количество материальных, трудовых и финансовых ресурсов, принимая во внимание, что расчет производится на единицу созданных продуктов, структур или технических систем.

Ключевые слова : эффективность, оценка, инновация, деятельность.

Parkhomenko T., Krasnoshapko V.

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF INNOVATION ENTERPRISE

Investigation of an integrated approach to the analysis of innovative enterprise and assess the effectiveness of innovation. Tracked phased implementation of a comprehensive analysis of the company. We found that the efficiency of innovation is a value that identifies a specific innovation capacity to hold a certain amount of material, labor and financial resources, taking into account that the calculation is per unit produced products, structures or technical systems.

Keywords : efficiency, evaluation, innovation activities.

Сердюк Б. М.
доцент НТУУ «КПІ»
Майстренко Н. В.
студентка НТУУ «КПІ»

УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Стаття містить відомості про сучасний стан інноваційних процесів в Україні. В ній йдеться про зміни, що сталися за останні десять років, наведені причини та фактори, що суттєво вплинули на формування теперішнього стану інноваційного розвитку країни, а також основні проблеми інноваційної діяльності підприємств України.

Досліджено ряд показників, що безпосередньо впливають на інноваційний розвиток економіки, зокрема джерела фінансування інноваційної діяльності, кількість наукових кадрів та чисельність організацій, що займаються розробкою та впровадженням інновацій. Зазначений порівняльний рейтинг податкових систем країн світу.

Відповідно до стратегії інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки, наведено прогностичну оцінку питомої ваги обсягу реалізованої продукції за видами економічної діяльності на 2011-2025 р.р.

Також вказані основні способи вдосконалення інноваційної діяльності підприємств України.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, інноваційна політика.

Вступ. Актуальність теми роботи полягає в тому, що ефективний розвиток інноваційної діяльності підприємств України здатен значно збільшити рівень їх конкурентоспроможності як на вітчизняному, так і на світовому ринках. Також зростає зацікавленість в економічному, науково-технічному та виробничому співробітництві з партнерами з інших країн, що сприяє залученню інвестицій, нових технологій та вивченню основних аспектів міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Рівень конкурентоспроможності інноваційних підприємств України і цілому залежить від науково-технічного та інноваційного розвитку країни. Відповідно до цього забезпечення належного місця України в числі провідних країн світу можливе лише за умов удосконалення інноваційної моделі за рахунок активізації інноваційної діяльності за допомогою стимулюючих факторів держави та інвесторів.

Дослідженням проблем функціонування інноваційного сектору України та його розвитку займалась значна кількість вітчизняних вчених економістів, таких як Гончарова Н. П., Павленко І. А., Швиданенко Г. О. та інші.